

**КОРАБЕЛЬ НА ОДЕЩИНІ
НАЗВАЛИ НА ЧЕСТЬ
ПРИКОРДОННИКА З ЧЕРКАС**

3

**КОЗАКИ ПЕРЕМОГЛИ
ЯНИЧАР ЗАВДЯКИ... ГРІ
У КАРТИ І ПОГАНОМУ СНУ**

5

**ПОВСТАНСЬКЕ
РІЗДВО
У КРИЇВКАХ**

7

Козацький край

№17 (91)
27 грудня 2016 р.

**З НОВИМ,
2017 РОКОМ,
УКРАЇНО!**

**ЩАСТЯ, МИРУ
І ПЕРЕМОГ НАМ, УКРАЇНЦІ!**

Олег ОСТРОВСЬКИЙ

ХАЙ НОВИЙ РІК НЕСЕ ДОБРО І ПЕРЕМОГУ УКРАЇНІ!

Симон Петлюра сказав колись золоту фразу: “Гірше, ніж москальські воші, можуть бути тільки українські гниди”. Поки хтось намагається будувати українську державність – хтось інший намагається по цеглинці розтягувати підмурівок того будівництва...

У Звенигородському районі Черкащини, де сотню років тому створено перші загони Вільного козацтва, які стали кісткою Армії УНР, наступний рік, 2017 рік проголосили Роком Вільного козацтва.

Таке рішення на пропозицію Олега Голуба одногосно прийняте депутатами Звенигородської районної ради 23 грудня 2016 року на 11 сесії сьомого скликання.

Цитата з рішення: «...враховуючи, що на Звенигородщині в 1917 році вперше на теренах України зародився рух Вільного козацтва, районна рада вирішила:

1. Оголосити 2017 рік Роком Вільного козацтва у Звенигородському районі.

2. Доручити Звенигородській райдержадміністрації розробити план заходів щодо підготовки та відзначення в Звенигородському районі року Вільного козацтва.

3. Визначити вшанування подій та видатних учасників Української революції 1917-1921 років, та популяризацію козацтва на Звенигородщині одним із пріоритетів діяльності органів виконавчої влади району...»

А тим часом у Кам'янці депутати проголосували проти рішення обласної топонімічної комісії і змінили ряд назв вулиць міста: названа на честь легендарних повстанських отаманів братів Чучупаків вулиця раптом стала посеред зими «Зеленою», вулицю імені легендарного козацького полковника Івана Богуна перейменували на «Педагогічну», вулиця імені Дмитра Донцова знову стала... «Першотравневою», а провулок Степана Бандери – щоб ви й не сумнівалися – так само «Першотравневим». Одним словом – саме час тут ходити з транспорантами «Мир, труд, май». От тільки, схоже, забули, що під комуністичними прапорами й гаслами ворог зараз приніс на український Донбас аж ніяк не мир...

Зрештою, напередодні Новорічних і Різдвяних свят не хочеться навіть говорити про негатив. Процитую краще нашого земляка, казкара Сашка Лірника з Умані - рядки з його нового, простого і теплого вірша - сподіваюся, це не дасть забути, що досі триває війна за українську Волю, за торжество Добра...

ФРОНТОВЕ РІЗДВО

*Тут росте ялинка, на ялинці – сніг.
Причепім гранати замість куль скляних.
Кулеметну стрічку, гільз зо два кіло -
Кращої ялинки в нас ще не було!*

*В бліндажі підземнім є дванадцять страв -
Сухарі й консерви - все смакує нам!
Зате вдома Дідух став на покутті,
На столі аж тісно від ковбас й куті.*

*Ви святкуйте й знайте – в цей різдвяний час
Захистить вас тато, тато любить вас.
Хоч війна, й окопи снігом занесло,
Завжди буде тато з вами на Різдво!*

*І як зійде Радість в небі й на землі,
То поставте чарку на столі й мені.
Нас всіх привітайте щиро, без забави -
Слава Україні і Героям Слава!*

*Мила і кохана, я тебе люблю,
Повернись додому – всіх вас обійму!
Будем святкувати ворогу назло
Це найкраще в світі фронтове Різдво!*

Перед бійцями на Сході, як перед власною совістю, відповідаємо за те, щоб Україна рухалась лишень «вперед і вгору» - у рік 100-літнього ювілею української революції маємо зберегти й укріпити державну незалежність на нашій, Богом даній землі!

ДО СКЛАДУ КОМІТЕТУ НАЙПРЕСТИЖНІШОЇ В УКРАЇНІ ШЕВЧЕНКІВСЬКОЇ ПРЕМІЇ УВІЙШЛА ЧЕРКАЩАНКА

Президент Петро Порошенко затвердив склад комітету Національної премії імені Тараса Шевченка. Указ від 23 грудня оприлюднено на сайті парламенту.

Голова Черкаської ОДА Юрій Ткаченко на своїй сторінці у «Фейсбучі» так відгукнувся на новину: «Наша землячка Олександра Теліженко увійшла до складу комітету Національної премії імені Тараса Шевченка - Президент підписав відповідний Указ.

Ім'я черкащанки - поруч з іменами Ади Роговцевої, Тараса Петриненка, Наталі Сумської та інших видатних митців України, які протягом трьох наступних років визначатимуть лауреатів найпрестижнішої в Україні мистецької премії. Щирі вітання!»

Головою комітету залишився письменник Юрій Щербак.

Всього до складу комітету увійшли 24 діячі культури і мистецтва: кінознавець Сергій Тримбач, артист Олексій Богданович, театральний режисер Дмитро Богомазов, кінорежисер Сергій Буковський, хоровий диригент Микола Гобдич, письменниця Любов Голота, письменник Григорій Гусейнов, кінорежисер і телережисер Андрій Дончик, літературознавець Дмитро Дроздовський, письменник Сергій Жадан, мистецтвознавець Марія Задорожна, художник Анатолій Криволап, композитор Юрій Ланюк, журналіст, телеведучий Юрій Макаров, музикознавець Олександра Олійник, співак Тарас Петриненко, актриса Ада Роговцева, художник Сергій Савченко, літературознавець Ростислав Семків, кінорежисер Мирослав Слабошпицький, літературознавець Елеонора Соловей, актриса Наталя Сумська, майстер народного мистецтва Олександра Теліженко, галерист, куратор Тетяна Тумасян.

Нагадаємо, Шевченківська премія – найвища державна нагорода України в галузі культури і мистецтва. Рішення про присудження премії ухвалює президент України на основі пропозицій Комітету з Національної премії України імені Тараса Шевченка. Розмір Шевченківської премії в 2016 році склав 192 тисячі гривень.

Премія, починаючи з 2017 року, буде присуджуватися у п'яти номінаціях: літературі, публіцистиці, журналістиці;

музичному мистецтві; театральному мистецтві; кіномистецтві; візуальному мистецтві. Раніше номінацій було дев'ять. Комітет з Шевченківської премії визначає переможців і вносить їх на затвердження президенту.

Строк повноважень членів комітету – три роки.

ЧИ МОЖЕ УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІЗМ СТАТИ СХОЖИМ НА НАЦІОНАЛІЗМ АНГЛІЙСЬКИЙ?

Саме час перечитати дещо з творів В'ячеслава (Вацлава) Липинського – поляка, якого часто називають “Кантом української політичної думки”. Вражають ясність і своєчасність його роздумів...

“Націоналізм буває двоякий: державотворчий і державоруйнувальний – такий, що сприяє державному життю нації, і такий, що це життя роз'їдає. Прикладом першого може бути націоналізм англійський; другого – націоналізм польський, український.

Перший є націоналізм територіальний, другий – націоналізм екстериторіальний і віросповідний. Перший називається патріотизмом, другий – шовінізмом. Якщо ви хочете, щоб була Українська держава – ви мусите бути патріотами, а не шовіністами. Що це значить? Це значить,

перш за все, що ваш націоналізм мусить спиратися на любов до своїх земляків, а не на ненависть до них за те, що вони не українські націоналісти...” Тобто, закликав до співпраці усіх, чия мета – побудова незалежної Української держави.

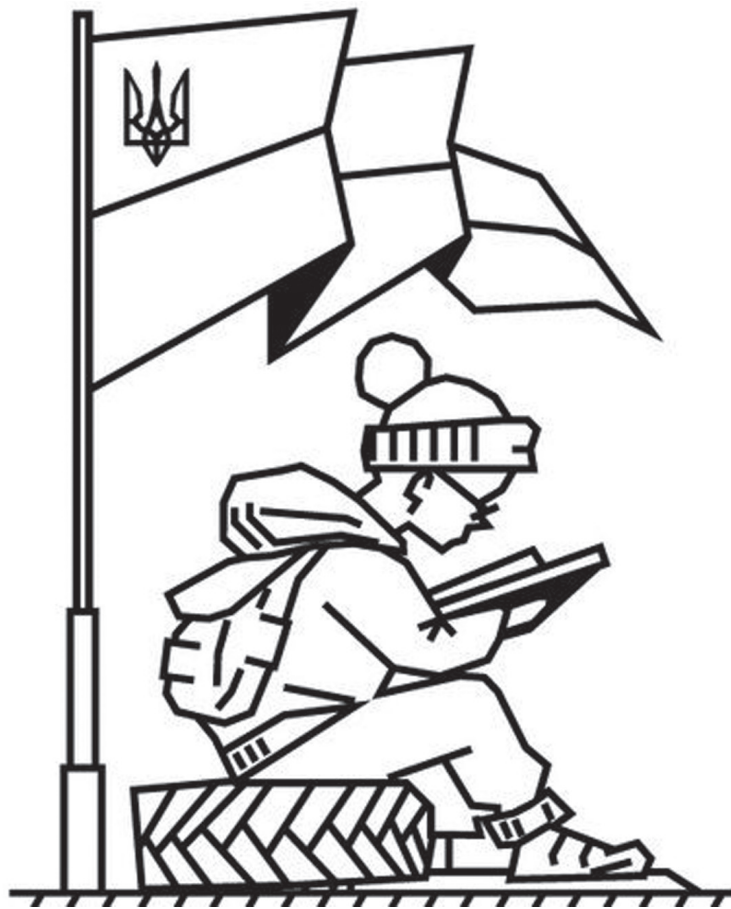
Той самий Липинський власним прикладом показав, як поляк з шляхетської родини може стати справжнім поборником свободи і самодостатності своєї Вітчизни – України. До речі, любов до України у Липинського формувалася у наших краях – на Маньківщині, де він мав маєток Русалівські Чагари, та в Уманському повіті, де гуртував перших своїх однодумців. Зрештою, саме Липинський став послом Української держави гетьмана Скоропадського у Австрії, а потім залишився на цій посаді й за часів Директорії Симона Петлюри. А добровільно склав повноваження у ту мить, коли почув про розстріл за наказом зверхників Директорії полковника-патріота Болбачана. Липинський заявив, що більше не хоче брати участь у “процесі самоспалення, в якому згоряє наша хата”...

Згадалось, як багато було тих Українців з великої літери, які мали далеко не українське походження – молдованин Петро Могила, чех з часткою литовської крові Пилип Орлик, грек Василь Капніст, росіянин Микола Хвильовий (Ніколай Фігельов), австрієць Василь Вишиваний (Вільгельм Габсбург)... Варто згадати й звичні для Черкащини імена: мислителя Агатангела Кримського – кримського татарина, який жив і творив на благо України у Звенигородці, Аврама Ревуцького зі Сміли – єврея, який був міністром в Уряді незалежної УНР, поручника Карліса Броже – латвійця, який на чолі кавалерії «Чорних запорожців» першим увірвався до визволеної Золотоноші у лютому 1920 року, під час Першого Зимового походу...

Нинішній процес чиркання біля стріхи української хати відсирілими сірниками політики характеризується вже навіть не етнічними чи релігійними претензіями – тертя є навіть між партіями і окремими людьми, які пропагують здавалося б однакові ідеї.

Не пороти гарячки, влаштовуючи «розборки» з тими, з ким маєте єдині погляди на майбутнє України – означає хоча б не бути причетним до “процесу самоспалення”, в якому ризикує згоріти українська хата...

Андрій КРАВЕЦЬ

У КІЛІЇ СПУСТИЛИ НА ВОДУ КОРАБЕЛЬ, НАЗВАНИЙ НА ЧЕСТЬ ПРИКОРДОННИКА З ЧЕРКАС ІГОРЯ МОМОТА

Вперше в історії України цивільному кораблю присвоєно ім'я прикордонника – теплохід «Ігор Момот», який досі носив назву «Дніпропетровськ», після ретельного капремонта на Кілійському суднобудівельно-судноремонтному заводі, урочисто спущений на воду.

«Прописка» корабля – Ізмаїл, місто, у якому генерал-майор ДПСУ Ігор Момот служив до призначення начальником Навчального центру Держприкордонслужби в Оршанці під Черкасами (до речі, нині він теж носить ім'я Ігоря Момота). Вже з Черкас, Ігор Момот відправився у зону АТО на чолі мотоманевреної групи – і загинув 11 липня 2014 року під час обстрілу з російських реактивних установок залпового вогню...

Одещина і Черкащина були однаково рідними для генерала, в обох областях на його честь названі школи і вулиці, а тепер по Дунаю курсуватиме ще й теплохід, названий на його честь.

Судно Українського Дунайського Пароплавства свого часу збудоване в угорському Будапешті, а родина Ігора Момота, чий батько теж був кадровим офіцером, декілька років проживала саме в Угорщині...

Довжина корабля – 57,6 м; ширина – 8,6 м, висота – 6,5

Фото: Анатолія ПАЛЮХА

м. Судно, яке має потужність двигунів 10 тисяч к/с, може використовуватися як буксир і переміщувати Дунаєм по 8-9 барж водночас.

Прикордонники, з якими довелося поспілкуватися автору цих рядків, кажуть: справжній Ігор Момот був навіть сильнішим від залізного «Ігоря Момота» – в боях на Сході він командував 500 прикордонниками, і доки він був живий – жоден із них не загинув...

Андрій КРАВЕЦЬ

ПОПУЛЯРИЗУЮЧИ КЛАСИКУ, ЛІТЕРАТОРІВ МИНУЛОГО «ВДЯГЛИ» ПО-СУЧАСНОМУ

Підкреслюючи те, що безліч творів української класики актуальні й досі, у інтернет-мережі показали, як би виглядали чільні представники української літератури, якби жили в наш час.

На сайті Platforma з'явився спецпроект, у якому Володимир Сосюра, Марко Вовчок, Микола Хвильовий, Леся Українка, Василь Стус та інші постали в сучасних образах.

Видання проілюструвало, як би виглядали видатні поети і письменники минулих століть в наш час. Всі представники класичної літератури «приміряли» речі з актуальних осінньо-зимових колекцій.

Зокрема, уродженець села Кліщинці Золотоніського повіту (нині – Чорнобаївського району) Черкащини Михайло Старицький «приміряв» тильник J.Cook, куртку Duck Side, джинси Brooklyn Brooklyn, сумку WRBL, чоботи Pilgrim Shoes.

Михайло Старицький був надзвичайно прогресивною людиною для свого часу. Думається, і веселий креатив нинішніх популяризаторів української класики автор легендарного твору з іскрометним гумором – «За двома зайцями» – оцінив би позитивно...

МИХАЙЛО
СТАРИЦЬКИЙ
«ПО-НОВОМУ»...

НА ЗЙОМКИ ФІЛЬМУ ПРО ТРАЛЬЩИК «ЧЕРКАСИ» З ДЕРЖБЮДЖЕТУ ВИДІЛИЛИ ПОНАД 17 МІЛЬЙОНІВ ГРИВЕНЬ

Державне агентство України з питань кіно уклало з компанією ТОВ «МКК ФІЛЬМ СЕРВІС» контракт про надання фільму про тральщик «Черкаси» державної фінансової

підтримки розміром 17 341 862 грн. Загальна вартість фільму становить 39 841 862 грн.

Про це повідомляє Державне агентство України з питань кіно.

Спільне виробництво фільму здійснює українська компанія «МКК ФІЛЬМ СЕРВІС» та польська кіностудія «КАДР». Загальна вартість фільму становить майже 40 мільйонів гривень. Зйомки стрічки розпочнуться на початку березня 2017-го року і проходять у Києві, на Чернігівщині, в Очакові та в акваторії Чорного моря.

Як вже писав «Козацький край», кінопроект «Черкаси» став переможцем 9-го конкурсного відбору Держкіно. Режисер стрічки – Тимур Яценко (родом з Черкас), продюсер – Олексій Карпенко. Автори сценарію – Тимур Яценко та Роберт Квільман. Фільм розповідатиме історію двох сільських хлопців, які опиняються на кораблі ВМС України «Черкаси», дислокованому на кримському озері Донузлав, під час окупації Криму в 2014-му році...

ПРЕЗИДЕНТОМ США ТРАМПА «ЗРОБИТЬ»... УКРАЇНКА

Гімн на інавгурації Дональда Трампа співатиме 16-річна Джекі Іванко, яка має українське коріння.

Джекі народилася у Піттсбурзі у родині вихідців з України. Її батьки емігрували задовго до народження Джекі.

Дівчинка почала співати у вісім років, переглянувши фільм «Привид опери». З часом почала мріяти про велику сцену, а вже у дев'ять років випустила першу платівку Prelude to a Dream (Прелюдія до мрії).

За рік Джекі взяла участь у талант-шоу «America's Got Talent» («Америка має талант» – ред.). Дівчинка посіла друге місце і стала відомою.

Наразі у портфоліо Іванко вже шість студійних альбомів.

Нова платівка Джекі «Одного разу на Різдво» вийшла у грудні цього року.

Джекі не лише співає, але й грає на скрипці і фортепіано. Серед захоплень дівчини – малювання та верхова їзда.

Також дівчина зіграла у кількох театральних постановках, знялася для рекламних кампаній Guess Kids і Justice Girls Clothing.

У 2011 і 2012 році журнал Billboard включив Іванко у рейтинг найбільш перспективних молодих виконавців "21 до 21".

Вокальний конкурс Kean Quest Talent Search щороку вручає юним співакам нагороду імені Іванко – «найбільш мотивованим і сміливим виконавцям, які впевнено рухаються до своєї мрії».

Цікаво, що з американськими президентами Джекі давно на короткій нозі. Так, у 2010-му дівчинка брала участь у церемонії запалення Різдвяної ялинки перед Білим Домом і співала перед Бараком Обамою.

З Дональдом Трампом дівчинка познайомилася ще у 2011-му. А зараз обраний президент сам подзвонив менеджеру співачки, аби запросити виконати гімн США на інавгурації.

Тож наразі Джекі в очікуванні церемонії.

«Я в захопленні. Це буде чудово. Це велика честь для мене – знову співати для президента», – прокоментувала майбутню подію Джекі Іванко, чие прізвище доволі розповсюджене в Україні – зокрема, в Черкасах.

Depo.ua

Козацький край

"Козацький край" – це найбільш актуальні публікації.

Наші журналісти працюють з архівами, істориками і краєзнавцями та виїжджають безпосередньо на передову у зону АТО – з Вами і для Вас ми пишемо про історію і сьогодення боротьби за Волю України..

Сайт нашої газети в Інтернеті оновлюється ЩОДЕННО!

www.cossackland.org.ua

РІЗДВО: ВЕЛИКЕ УКРАЇНСЬКЕ СВЯТО ВІД ЧАСІВ КИЇВСЬКОЇ РУСІ

ІСТОРІЯ СВЯТКУВАННЯ РІЗДВА

Історична наука вважає, що Різдво запозичене християнами з язичницьких культів. У стародавніх релігіях відзначалося народження богів – давньоєгипетського Осіріса, давньогрецького Діоніса, давньоіранського Мітри та ін. Дати цих свят припадали на кінець грудня – початок січня, дні зимового сонцестояння, "повороту до весни".

У процесі свого становлення християнська церква поступово витіснила давні свята.

Утверджуючи християнство та вчення про єдиного Бога на теренах Київської Русі, перші отці церкви переосмислили язичницьку атрибутику у християнському контексті та зберегли у церковній традиції чимало з того доброго, що існувало в язичництві. Зокрема – сільськогосподарський хліборобський календар, який багато в чому був розроблений ще в язичницькі часи.

Таким чином, в Україні, як і в інших країнах світу, день початку нового сонячного, хліборобського, року отримав новий, християнський зміст, як Різдво, свято народження Божого Сина, Спасителя світу.

народження, а 6 січня — Хрещення та Богоявлення. І лише наступного століття Різдво Христове міцно увійшло в життя християн. Розбіжність у святкуванні Різдва західними і східними церквами викликана тим, що вони користуються різними календарними системами. Православна церква святкує його 7 січня (25 грудня за старим стилем), а католицька церква — 25 грудня за новим стилем. У X столітті християнство було запроваджено в Київській Русі, й відтоді свято Різдва Христового стало невід'ємною частиною нашої культури.

ТРАДИЦІЯ РІЗДВЯНОГО СВЯТКУВАННЯ

Різдву, за церковним статутом, передувал чотиритижневий Різдвяний піст (Пилипівка), з 27 листопада до 6 січня. У цей час виконувалися всі хатні роботи: світлицю білили, прибирали розписами, вивішували найкращі рушники, розкладали килими. Покуття оздоблювали особливо урочисто й прикрашали запаленою свічкою чи лампадою. Тут ставили перший символ усіх трьох зимових свят — дідух (сніп з колосків жита чи пшениці, зібраних наприкінці жнив). Зерно з дідуха зберігали до весни, примішуючи потім до посівного

Мал. Василя ДЯДИНЮКА (1940р.)

Була змінена й обрядовість – магічні дії й обряди язичництва замінені на молитви й обряди прославлення і прохання до Всевишнього, щоб у наступному році він дав людям добрий урожай.

Відповідно до нового вчення був дещо переосмислений в плані символіки і обрядовості, але по суті залишений без змін, звичай поминання предків, старих дідів, праотців, які згідно православно-го вчення за свої добрі вчинки, зокрема відносно своєї родини, мають вічне життя у Бога в небесних поселеннях серед святих і праведників. Так само як на святковому богослужінні, у святкуванні Різдва мали брати участь усі приналежні до родинного кола. На Святому Вечорі властиво зосереджується взагалі головна увага свята, і на саме Різдво залишається тільки Служба Божа в церкві та відвідування і гостювання у родичів та знайомих з відповідними розвагами та забавами.

Спочатку 6 січня було потрійним святом народження, хрещення й богоявлення Христа. У IV столітті 25 грудня стали відзначати

— для забезпечення багатого врожаю. Особливого значення надавали різдвяній погоді. По ній визначали майбутній врожай. Різдвяні свята в Україні, за язичницькою традицією, пов'язані із культом предків, з шануванням душ померлих. Відтак, узвар і особливо кутя, які обов'язково мають бути на кожному столі – насправді є поминальними стравами.

Вранці 7 січня українці йшли до церкви, щоб віддати шану новонародженому Христові. Після закінчення церковної відправи родина знову збиралася на святковий обід, який вже не був пісним, та починалася велика різдвяна гостина. Сало, печінка, ковбаса, різні смаженості та копченості, все за чим сумувала під час посту душа, повинні стояти на столі.

По обіді наступає час заслуженого відпочинку. В гості ж потрібно йти вже після обіду. Одружені діти, як правило, йдуть до своїх батьків. Дуже давньою є українська традиція миритися в цей день, пробачати одне одному образи, вільні й мимовільні, щоб на повну міру відчувати радість життя.

У РІЗДВЯНУ КОЗАКІВ

— Я знищу Запорожжя! — закричав несамовито. Той крик долинув до всіх закутків великого султанського палацу. Здрігнулася двірцева варта. Зблідли паші і чауші, впали ниць у тронному залі, чекаючи виходу свого володаря.

— Я зрівняю з землею їхню мерзенну Січ! — вереснув ще дужче султан, помутнілими від гніву очима оглядаючи зігнуті спini підданих.

Візир, паші, великий муфті, вчені мулли, чауші луною відгукнулися:

— Воля хондкара — воля аллаха!

Наприкінці грудня, зимової студеної ночі, кримський хан, виконуючи наказ султана, з сорокатисячною ордою і п'ятнадцятьма тисячами яничарів і спагіїв, присланих морським шляхом з Туреччини, таємними дорогами, відомими тільки найдосвідченішим провідникам, підходив до Січі.

Ще в Бахчисарі він разом з своїми мурзами і геніш-ачера-сом Мурас-пашею обміркували, як знищити кубло гяурських розбійників — Запорозьку Січ. Усі зійшлися на тому, що найкраще застукати запорожців зненацька, коли вони не чекають нападу і коли їх у Січі найменше. Відомо, що на зиму запорожці розходяться по зимівниках, залишаючи лише шістьсот-сімсот чоловік для охорони фортеці. Тому хан намислив напасти в ніч на другий день Різдва, гадаючи, що запорожці, перепившись ради свята, спатимуть, мов убиті, і їх можна буде легко перерізати...

Хан горбиться в сідлі, кутаючись у теплий кожух.

Але мороз щипає за нос й щоки, а хижий північний вітер залітає під сукняний башлик і холодить спину.

Орда пробирається степом тихо. На останньому привалі воїни вволю нагодували коней, щоб не іржали, приладнали зброю, щоб не чути було брязкоту. Лише глухий гул лине понад землею від тисяч кінських копит, та і його вітер відносить геть від Січі в ногайські степи...

...У Лубенському курені спали не всі. Кілька козаків, накрившись ряднами, схилилися в найдальшому кутку біля свічки і грали в карти. На ослінчику блищало золото й срібло.

Діда Шевчика з ними не було. Йому ще вчора не поталанило, і він, програвшись до цурки, з досади ліг спати. Не пофортунило йому і з місцем для спання. Він любив умотитися біля груби чи на лежанці, щоб вигрівати старечі кістки. Але сьогодні в курені яблуку ніде впасти; з усіх усюд — і з паланок, і з найдальших зимівників, і навіть з Лівобережжя та Слобожанщини — понаїздили запорожці, щоб переобрати кошового. На всіх полах густо, мов оселедці в бочці, лежали козаки. З тієї ж причини всі були тверезі, хоча на кошт січової скарбниці було заготовлено чимало горілки, пива й меду, щоб повеселитися після виборів нового кошового.

Поштовхавшись біля груби та лежанки і не знайшовши там ані найменшої щілинки, щоб вшитися між козаків, що хропли на всі заставки. Шевчик змушений був лягти біля віконця. Накрившись з головою старою кожушанкою, він скру-

тився в бублик і заснув.

Десь ген-ген за північ дід Шевчик раптом прокинувся. Йому приснився страшний сон.

Бучімото поплив він на каюкові трусити ятері в Чортмлик. І заплив далеко, аж за прогній, де риби до гибелі, але не кожен козак наважиться ловити її там. Один кошовий отаман Сірко наслідуються запливати туди, бо й самого чорта не боїться. Кажуть, коли ще був молодий і разом з товаришами шукав місце для нової Січі, одного разу заплив з Дніпра в якусь невідому річку з темними глибочезними ямами, крутими берегами та густим лататтям. Сподобалося йому те місце. Зійшов з човна на берег, щоб краще роздивитися, де фортецю будувати, аж раптом вилазить з очеретів величезний рогатий чорт і суне прямо на нього. Іклами клацає і роги наставляє — хоче розтоптати козака або налякати, щоб тікав. Та не на такого натрапив! Витягнув Сірко з-за пояса пістоль та як бабахне — чорт так і мликнув у воду! Булькнув — і пішов на дно! Тільки хвиля розляглася. А Сірко привів козаків і там, де впадає в Дніпро та безіменна річка, яку на пам'ять про перемогу над чортом відтоді почали прозивати Чортмлик, побудував Січ... І от подумав Шевчик: "Сірко не боявся чорта, коли тут жодної живої душі не було, то чого ж мені боятися тепер? Попливу — заставляю ятері там, де ніхто ще

НІЧ НА ЗАПОРОЗЬКУ СІЧ ВТОРГЛИСЯ ЯНИЧАРИ. УРЯТУВАЛИ... ГРА У КАРТИ І ПОГАННИЙ СОН

Лист запорожців дійшов до султана. Розлютований невдалими походами під Чигирин, Магомет Четвертий ошаленів від такого нечуваного нахабства... Драгомана з полонених козаків, який прочитав і переклав листа, звелів негайно скарати, а сувій жовтавого цупкого паперу кинув собі під ноги — потоптав, а потім спалив над свічкою.

не заставляв! Наберу вранці риби повен човен!" Заплив він з чистого плеса в тиху заводь, вибрав місце та тільки опустив один ятір у воду, — аж тут як вирине з води якесь марище-страхище та як схопить козака за правого вуса — і потягнуло донизу...

Обливаючись потом, Шевчик лупнув очима. За правого вуса справді хтось його міцно цупиририв. Що за нечиста сила! Здається, він уже ж не спить! І не пив звечора!

Лапнувши рукою за вуса, старий зрозумів, що страх його марний. Довгий сивий вус просто примерз до підвіконня і тримався мов на прив'язі.

Не без жалю Шевчик відрізав шматочок вуса, перехрестився і сів, спираючись рукою на зледеніле підвіконня. В курені було темно. Тільки в кутку блимала під рядном свічка: картярі ще не лягали спати. А надворі світив місяць. Крізь верхні незамерзлі шибки пробивалось голубувате сяйво.

"Мабуть, уже й до ранку недалеко, — подумав дід Шевчик. — Місяць, здається, заходить за сторожову вежу". І щоб переконатися, що

свій довгий вік перебачив він їх достобіа!

Уперше в житті посправжньому злякався козак Шевчик! Перехрестившись і ще раз смикнувши себе за вуса, щоб пересвідчитись, що справді не спить, старий припав знову до шибки. Яничари! Стоять, прокляті, сумирно, — мабуть, до бою готуються. Ще й очиськами лупають.

Шевчик притомом скочив з полу, підбіг до картярів — і потушив свічку.

— Яничари в Січі! — видихнув пере-

лякано.

Метелиця від несподіванки випустив з рук карти.

— Ти часом не збожеволів. Шевчику? — гримнув він.

— Хай мене грім поб'є і свята Богородиця, коли брешу! Погляньте у вікна!

Звенигора кинувся до вікна й похолов: Шевчик не збрехав. У Січі було повно яничарів.

— Друзі, будіть товариство! Але тихо!.. Батьку Корнію, підопріть двері, щоб ніякий собака не вскочив!.. Готуйте мушкети й порох!

За хвилину весь курінь був на ногах. Страшні слова: "Яничари в Січі!" — враз розігнали сон. Поскільки курінний ночував у кошового перед радою, то всі мимоволі почали прислухатися до слів Арсена.

— Ставте пороховниці і ящики з кулями на столи! — наказував він. — Заряджаючи, до столів! Стрільці, до вікон! Вогонь вести безперервно! Нумо, швидше, браття!

Козаки стали на свої місця. Одні заряджали мушкети, інші передавали стрільцям, а ті, вже напоготові, чекали наказу стріляти.

— Вогонь! — крикнув Звенигора. Гримнув залп. Потім — другий, третій. Курінь заволокло димом. У відповідь знадвору пролунало страшне нелюдське виття. Яничари подалися назад, залишивши на снігу кілька десятків убитих і поранених. Але тікати їм нікуди. Ззаду колихалася суцільна жива стіна.

Цілитися козакам не доводилося: яничари стояли так густо, що одна куля пронизувала зразу двох, а то й трьох.

Після перших залпів уся Січ схопилася на ноги. Кожен курінь ошетинився дулами мушкетів. Безперервно гриміли залпи. З веж ударили гаківниці й гармати. Рясний дощ куль і ядер лився на січовий майдан, де зібралося найбільше ворогів, і косив їх десятками й сотнями.

Збожеволілі від жаху яничари заметушилися, заметалися по Січі, як звірі у ловчій ямі. Ті, що були ближче до воріт, намагалися відчинити їх. Даремні зусилля! Ніхто

з них не знав потайних підойм, з допомогою яких відчинялися ворота. А коли з надбрамної вежі ударили гармати, натовп відхлинув назад.

Вже ніхто не слухав нічиїх наказів. Кожен думав тільки про порятунок. Бачачи, що звідусіль гримлять постріли, ошалілі яничари і спагії згадали про хвіртку, якою входили до Січі. Туди! До неї! Втекти з цього пекла, де кожен курінь, старшинська хата і військова скарбниця, ба навіть церква — хоч насправді то різнокольорові вікна миготіли в ній від вогню, що вилітав з дул мушкетів, — сіють смерть!

Тисячний натовп ринув до хвіртки. Але прохід там дуже вузький. В нього може протиснутися за раз лише один утікач. І кожен намагається бути тим щасливцем. Дехто прокладав собі дорогу шаблею, стинаючи голови своїм єдиновірцям.

Задні напірали на передніх. Кожен кричав, лаявся, погрожував, проклинав. Хрипи вмираючих, стогін поранених, вигуки поодиноких старшин, що намагалися навести хоч який-небудь лад, безперервний гул пострілів

— усе злилося в дикий нелюдський рев.

Широким майданом, усісічові вулички й провулки поміж куренями були вже завалені трупами й пораненими. Поміж ними причаїлося, рятуючись від куль, багато

яничарів. Сніг почорнів од крові.

Зненацька в неймовірний шум і гвалт ввірвався тривожний рокіт тулумбасів, а потім — зазивний клич бойових козацьких рогів, що кликали до атаки. Звуки лунали з старшинського куреня.

Стрілянина почала вщухати. І тоді почувся сильний голос кошового Сірка.

— До шабел, браття-молодці! До шабел! Припиніть стрілянину! Виходьте з куренів! Бийте клятих! Смерть бусурменам!

Стрілянина враз припинилася. Крізь розбиті вікна, крізь розчинені навстіж двері з куренів повалили запорожці з шаблями, з ятаганами, з келепами в руках. З криком, з бойовими кличами ринули вони на ворогів, що, ошалілі від жаху, металися в передсвітланковій морозній імлі...

До ранку побоїще в Січі закінчилось. Лише півтори тисячі яничарів і спагіїв вислизнули з пастки, в яку самі залізли, і принесли ханові звістку про жакливу загинув своїх товаришів. Забувши про високий сан і тисячі простих воїнів, що темною масою стояли кінним строєм навколо, хан простер до неба руки і страшно, розпачливо завив, вискалюючи проти місяця гострі білі зуби.

— У-у-у! Шайтан!.. Горе нам!.. У-у-у!

Він ударив коня під боки і помчав у степ, геть від Дніпра. За ханом, збиваючи мерзлу землю ударами кінських копит, двинула орда...

З книги Володимира МАЛИКА "Фірман султана", мал. Ігоря ВИШИНСЬКОГО (1979 р.) та Владислава ЄРКА (2012 р.)

незабаром ранок і йому недовго в безсонні перевертатися з боку на бік на твердих дошках, виглянув крізь віконце надвір.

Спершу старий козак подумав, що він або спить, або збожеволів. Просто перед вікном, за якихось три-чотири кроки від куреня, стояла суцільна стіна яничарів. За

Довідка «Козацького краю»

Ця битва — реальна історична подія, яка сталася у Різдвяну ніч з 1674 на 1675 рік. 15 тисяч турецьких яничарів та близько 40 тисяч татар підійшли до Чортотлицької Січі. Знявши охорону, на Січ тихо увійшли тисячі яничарів. Розрахунок був на те, що запорожці будуть сп'янілими. Козацький літописець Самійло Величко вказував на старого запорожця Шевчика, якому приснився страшний сон — і коли він прокинувся, то побачив яничарів за вікном куреня і розбудив решту побратимів... В результаті запорожці відкрили вогонь зі своїх куренів, а потім пішли у рукопашну з шаблями і перебили майже всіх ворогів.

У підсумку битви загинуло 13 000 яничарів і всього 50 козаків. 150 яничарів було взято в полон. Також загинуло багато татар, але точна кількість невідома. Два дні козаки вичищали Січ від ворожих трупів, які спускали в ополонки замерзлого Дніпра...

АРЕШТОВАНА КОЛЯДА

**У СІЧНІ 1972 РОКУ КГБ ВЛАШТУВАЛА ПОГРОМИ У ЛЬВОВІ Й КИЄВІ:
АРЕШТОВУВАЛИ ТИХ, ХТО... ВШАНОВУВАВ РІЗДВО**

КОЛЯДНИКИ НА ВУЛИЦІ ЛЬВОВА У
НОВОРІЧНУ НІЧ 1972Р.
БІЛЬШІСТЬ З НИХ ЧЕРЕЗ ДЕКІЛЬКА
ДНІВ АРЕШТУЄ КГБ

3 перших днів січня 1972 р. КГБ розпочав спецоперацію з нейтралізації людей з відвертою громадянською позицією. Наближалася 50-та річниця створення СРСР. Можна припустити, що поширення руху дисидентів «псувало імідж» радянської держави й було загрозливим для системи.

Спецоперація призвела до масового погрому опозиційної інтелігенції та сотень арештів, засуджень із набагато суворішими вироками, аніж у середині 1960-х рр.

Внаслідок оперативно-розшукових заходів у поле зору КГБ потрапили... учасники різдвяної коляди-1972.

Її організаторами була дисидентська молодь зі Львова та Києва, яка чинила виклик політиці викорінення українських національних традицій, атеїстичної пропаганди, заборони відзначення релігійних свят, зокрема Різдва Христового.

Ініціатором вертепу у Львові стала учасниця правозахисного руху лікар Олена Антонів, колишня дружина уродженця Черкащини В'ячеслава Чорновола. Репетиції відбувались у її помешканні - невеликому будинку на вул. Спокійній, 13. В оселі Олени інакшодумці вивчали колядки, щедрівки, зносили туди різноманітний одяг, робили маски, перевдягалися. Дисидентські вертепи дещо відрізнялись від звичних сучасних, оскільки поєднували елементи Різдвяного вертепу із Маланкою (тобто водінням кози) та Щедрим вечором. Відтак веселою й гамірною ватагою вирушали вулицями Львова у новорічну ніч а не на Різдво, щоб менше наражатися на переслідування владою.

Хоча й на Новий рік організовувались партійним керівництвом численні провокації, які б мали перешкодити колядникам. У середовищі дисидентів КГБ засилали агентів "задля викриття їх антирадянської діяльності". Про це свідчить збережений лист-зізнання Бориса Ковгара - працівника музею народної архітектури в Пироговому під Києвом - до майора КГБ Даниленка. В листі йдеться, що Ковгар отримав вказівку увійти в довіру до дисидентів під час підготовки новорічних вертепів. Однак, коли побачив, з якими людьми спілкується - перейшов на їхній бік. Згодом кагебісти помстились йому за зраду, запроторивши у психіатричну лікарню.

Під час вертепів дисиденти заходили з вітаннями-колядками до знайомих людей, письменників і митців.

У вертепах брали участь подружжя Калинців, художниця Стефанія Шабатура, психолог Михайло Горинь та його дружина педагог Ольга Горинь, педагог і літературний критик Володимир Іванишин, учителька Любомира Попадюк, художник Богдан Сорока із дружиною Любою, Роман та Леся Лещухи та ін.

До наших днів дійшли оригінальні фото колядників, зроблені Я. Лемиком у новорічну ніч 1972 р. (зберігаються у збірці Національного музею "Тюрма на Лонцького").

Загалом у вертепі взяло участь близько 45 осіб, з-поміж них і поет Василь Стус, який у переддень Нового року приїхав до Львова з Моршина, де тоді лікувався. Так він зазначив свої враження від коляди: "Ви таки зуміли зберегтись. У цьому ваша сила".

Через кілька днів на Різдво поет приїздив у гості до подружжя Калинців, подарувавши їм збірку поезій "Зимові дерева" і статтю про Тичину "Феномен доби" (самвидав

був вилучений під час обшуку квартири 12 січня, тепер зберігається у фондах музею). Калинин подарував йому вишиванку, проте навряд чи він встиг її одягнути, оскільки одразу після повернення до Києва був заарештований...

Зібрані гроші за коляду учасники вертепів планували скерувати на допомогу тодішнім політв'язням та їхнім рідним, на випуск чорноволівського "Українського вісника" тощо. Вже незабаром ці кошти (250 рублів) знадобились для оплати роботи адвокатів на судових процесах...

Проте влада розуміла, що звинувачувати дисидентів у недотриманні атеїстичних принципів радянської держави та відзначенні релігійних свят є дріб'язковим. Для проведення масових арештів не вистачало більш вагомої причини, ланцюжка, який би дозволив довести "зв'язок націоналістичного підпілля в Україні із закордонними українськими центрами та організаціями".

Сценарій т.зв. "справи Добоша" спланували органи держбезпеки, провідну роль у ній відіграв (сам того не знаючи) бельгійський студент українського походження Ярослав Добош. Він намагався зібрати у Києві та Львові

примірники самвидаву, фотокопії "Українського вісника" і вивезти їх за кордон для Українського допомогового комітету та Спілки української молоді, членом якої він був.

День 4 січня 1972 р. став точкою відліку в проведенні операції проти дисидентів. Добошу не дозволили виїхати з СРСР, його затримали на кордоні у Чопі, конфіскувавши копію "Словника рим української мови" політв'язня Святослава Караванського. Студента звинуватили "у проведенні підривної антирадянської діяльності".

Повідомлення про його арешт з'явилося лише через 11 днів в газеті ЦК КПУ "Радянська Україна". Очевидно, цей час було витрачено на "обробку" жертви та отримання її задокументованих "зізнань".

Примітивна авантюра зі "шпигунською" підкладкою дала необхідний результат: 12 січня 1972 р. розпочалася арешти провідних діячів опозиції. Леоніда Світлична, дружина літературознавця Івана Світличного, так описала той зловісний день: "12 січня, 8.15 ранку. Я вже одягнена, збираюся на роботу, приймати іспити в студентів. Дзвінок у двері; як звичайно, відчиняю я. Перед дверима багато людей, показують ордер на обшук... Почався детальний обшук: ретельно розглядають кожну книжку, газету, кожен аркуш паперу. Шмональників семеро (в тому числі і "понятих"-сексотів). У якій справі, що шукають - невідомо.

Забирають книжки, машинописи, купу українського і російського самвидаву, записники, друкарську машинку, радіоприймач, магнітофонні стрічки з унікальними записами Василя Симоненка, Василя Стуса, Бориса Мамайсу-ра... Я напружено чекаю Надійку [Світличну, сестру Івана, - авт.], не знаючи, що в цей час у неї теж роблять обшук, як і в десятків інших людей по всій Україні..."

Після проведених обшуків за ґратами опинились лідери дисидентів - Іван Світличний, Василь Стус, Євген Сверстюк, Зіновія Франко, Леонід Селезненко, Леонід Плющ та ін.

У Львові до слідчої в'язниці УКГБ на вул. Миру (сучасна - Степана Бандери), в якій тепер працює Національний музей "Тюрма на Лонцького", потрапили В'ячеслав Чорновіл, Ірина Стасів-Калинець, Іван Гель, Стефанія Шабатура, Михайло Осадчий, Ярослав Дашкевич.

Упродовж 12-14 січня заарештовано щонайменше 19 осіб: одинадцять - у Києві, вісім - у Львові.

Заарештованих дисидентів залякували розстрілом, фізичними тортурами, завданням шкоди рідним і близьким.

Використовували також систему "каральної медицини": деяких, кого було складно звинуватити у порушенні статей кримінального кодексу, оголошували божевільними та ув'язнювали у спецсіхлікарнях.

19 січня 1972 р. бюро Львівського обкому КПУ заслуhalo повідомлення начальника львівського КГБ М. Полудня "Про оперативно-чекістські заходи, проведені 10-13 січня щодо заарештованих Я. Добоша і громадян Львова та області, які займалися антирадянською агітацією та пропагандою". Профільним відділом було доручено

забезпечити в місті "дотримання необхідного громадського порядку і правильне реагування на проведені органами КГБ заходи".

Вже за кілька днів - обшуки у домівках інших підозрюваних осіб, у поета Григорія Чубая, інженера Ате-ни Волицької (Пашко), працівниці музею етнографії Людмили Шереметьєвої (дружини відомого історика Ярослава Дашкевича), викладача університету Любові Попадюк, у мистецтвознавця Богдана Гориня, Ярослава Кендзьора.

Їх неодноразово викликали на допити як свідків під час проведення слідства проти затриманих. Розпочались масові звільнення з роботи, відрухування з вишів.

Суд звинуватив затриманих дисидентів у "виготовленні, розповсюдженні, зберіганні літератури наклепницького характеру, участі у вертепах, ворожому ставленні до радянської соціалістичної

системи..."

Більшість отримала вирок позбавлення волі терміном на п'ять-сім років у таборах суворого режиму та три роки заслання. Максимальний термін одержав Іван Гель - 10 років суворого режиму та 5 - заслання, бо для "Івана Тиктора українського самвидаву" цей вирок був уже другим.

Якщо в січні заарештували двадцять найпомітніших діячів руху, то загалом впродовж 1972 р. було засуджено 89 дисидентів.

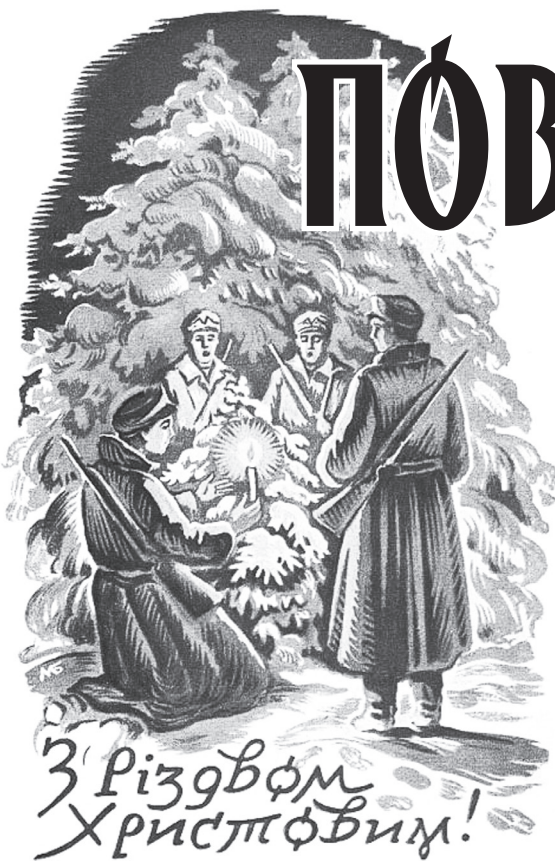
Січневий погром 1972 р. й переслідування учасників вертепів перервали традицію публічної коляди на тривалий час і призупинили масове видання самвидаву. Однак, уже в другій половині 70-х років рух опору відновився з новою силою, і основним інструментом боротьби із системою став відкритий захист прав людини членами Української Громадської Групи сприяння виконанню Гельсінкських угод.

Марія ГРИЦІВ

науковий співробітник Національного музею-меморіалу жертв окупаційних режимів "Тюрма на Лонцького"

ПОВСТАНСЬКЕ РІЗДВО

Уявіть себе за Різдвяним столом разом з бійцями УПА...

Десятки років тому до Віфлеємської зорі, яка сповіщала про народження Спасителя, здіймали погляди з надією на краще майбутнє України десятки тисяч повстанців УПА...

**І кров заграла боєм молода –
– Христос родився! – в борах заgrimіло.
– До сіл з мечем летіла коляда –
– І Правді гімн співала зброя сімла.**

Ось так повстанський Святвечір згадував боєць, ідеолог, публіцист, пропагандист, редактор повстанських газет УПА Михайло Дяченко, більш відомий під псевдо Марко Боєслав.

То як святкували народження Христа повстанці?

Вони не зраджували народних традицій і завжди намагалися їх дотримуватися. Попри практично постійні військові сутички у Карпатах, Провід ОУН прагнув, аби вояки УПА могли відчувати радість релігійних свят. Ні, нікого не відпускали у «звільнення», але за святковим столом упівці таки сиділи.

Напередодні Різдва повстанці домовлялися із гасдами обійсть, щоб ті приготували кутю і прийняли до себе на вечерю декількох вояків. Поки одні вечеряли, інші стояли в охороні навколо хат. Потім мінялися – так кожен мав змогу заколядувати «Бог Предвічний народився...». Саме ця колядка була найулюбленішою у повстанців.

ВЕЧЕРЯ ДЛЯ ПРОВІДУ

Стефанія Костюк (псевдо «Марта»), зв'язкова-розвідниця УПА, добре пам'ятає один із Святвечорів під час війни: «Я отримала завдання від друга Роберта (псевдо Ярослава Мельника) зготувати вечерю в гуцульському селі. Навколо були енкаведисти, а у Космачі був такий собі «острівок підпілля».

За її словами, Святвечір у Космачі мали відзначати кілька сотень упівців і Провід ОУН. Вечерю для партизанів готували тамтешні мешканці у своїх домівках. А от для того, щоб приготувати вечерю для керівництва, був спеціальний кухар: «Він навчався десь за кордоном, тож не знав, які страви треба готувати. Казав, щоб ми робили салат «Вінегрет», а ми з сільськими дівчатами сміялися з нього», – розповідає пані Стефанія.

Вона пригадує, що у переддень Різдва до комори господарів привезли ящик коньяку. Розповідає, що в кути кімнати стояв великий дідух і ялинка. Дерево тамтешні дівчата прикрасили витинанками з паперу, горіхами й печивом. А на столі, під скатертину, лежала розстелена вівсяна солома.

Гостей також було чимало: окрім Роберта з дружиною, із своєю дамою прийшов також крайовий референт Служби безпеки Карпатського краю Митар (Володимир Лівий). Усі решта були поодинокі, проте весь вечір компанія розповідала життєві історії, згадувала рідних та колядувала.

*Ольга Чемерис («Дніпрова») з Черкас працювала у референтурі пропаганди – цілком можливо, що вона була причетна й до виготовлення Різдвяних листівок УПА...

«Ми приготували 12 страв, посідали за стіл і чуємо – селом розлилися колядки. То був неймовірно гарний Святвечір, ми просиділи усю ніч і вже раненько пішли до церкви», – каже Стефанія Костюк.

КОЛЯДА ПОМІЖ ГІР

Вечеряв у сільських хатах напередодні народження Христа і 93-річний полковник УПА Мирослав Симчич (псевдо **Кривоніс**) із Коломиї. Він пригадує, що Святвечір у 1945 році разом з куренем відзначали у Білоберізці (Верховинський район). Село розліглося уздовж невисокого берега річки Черемош, хати розкидані по довколишніх горах.

«Саме в одній із таких віддалених хат ми й зібралися для святкування, – розповідає Мирослав Симчич. – Поки командири та стрільці вечеряли, озброєні стійкові пильно охороняли село. Вони часто змінювалися, тому всі стрільці мали змогу по смакувати святвечірніми стравами і насолодитися, бодай коротко, домашнім затишком... Селяни приймали нас чим хто міг, ділилися останнім... Зійшлося багато людей, ми там гарно відсвяткували, а відтак ще розійшлися по околицях Білоберізки й колядували групами. У такий спосіб Різдвяні свята 45-го ми провели за святковими столами і з колядою. Цілу ніч по горах лунали повстанські колядки».

12 страв у бункері

Майор УПА Степан Стебельський у своїх спогадах детально описав святкування Різдва у повстанській криївці. Перед Святою вечерею командир виходив із бункера і готував сіно та дідуха, якого упівці заздалегідь приносили з села.

«Входячи до бункера, я привітав усіх вісткою: «Христос Раждається!», а всі відповіли: «Славте Його!» Лиця стрільців не були сумні, але слюзи текли по них. Вони були поважні, святочні і грізні. Стаємо в лаву, відмовляємо молитви, співаємо коляду «Бог Предвічний». Після коляди моїм обов'язком було сказати декілька слів», – пригадував Стебельський і перелічував 12 святкових страв: «борщ з ушками, кутя, вареники з капустою, каша з грушками, гриби, капуста, вареники з картоплею, голубці, квасоля з сливками, колочений горох, пампушки і суш».

При вечері повстанці колядували, час від часу розбавляючи співи історіями з життя. А якщо у бункері був музикант – то усі його із захопленням слухали та підспівували.

Христос Рождається!

У середині 1940-х повстанці поширювали віддруковані на машинці листівки з привітаннями. У тих посланнях вони називали Сталіна Іродом та бажали українському народу вистояти під навалю окупації.

«А коли замиготить сяєво різдвяної свічі, на столі появиться кутя і сядуть до святої Вечері, то при родинному столі забракне Тих, хто склали свої буйні голови на полі слави в боротьбі з жорстоким окупантом. І в цей Свят-Вечір не один батько не дочислить при столі свого сина, не одна мати відійде від стола, закриваючи очі...», – читаємо в одному з привітань.

Проте листівки були не лише друковані, а й малювані вручну. Історик Руслан Забілий відзначає, що в умовах визвольної боротьби Різдвяні вітання були тим засобом, що «у бойові будні повстанців вносили незбагненну Різдвяну містерію».

На тих листівках зображувались не лише традиційні елементи свята, а й національно-визвольні символи: повстанці, які прийшли колядувати у село; символічна Свята ве-

*Майор УПА Степан Стебельський (на фото) згадував, що навіть в бункері у Свят-вечір повстанці виставляли на стіл 12 страв...

референтурі пропаганди...

Сотенний УПА Мирослав Симчич («Кривоніс») у грудні 1948 року до останнього відстрілювався у оточеній і підпаленій чекістами хаті-криївці. Від чадного диму втратив свідомість і Різдво 1949-го зустрів вже в карцері. У застінках радянських катівень нескорений повстанець провів 36 з половиною років... Народжений 5 січня 1923 року, легендарний сотенний живе й досі у рідному Космачі і слугує прикладом незламності для сучасних патріотів.

Дожила до наших днів і розвідниця Стефанія Костюк («Марта»). Поранена вибухом гранати, вона майже рік провела у лікарнях, а потім була засуджена до 20 років таборів, причому на суді перебила звинувачувальну промову прокурора, «поправивши» його слова: «Не УПА бандити, а ваші більшовики!» Після неволі й таборів Сибіру і Казахстану повернулася на Західну Україну...

Майор Степан Стебельський («Хрін») не мав поразки у жодному із майже сотні боїв на території України, Польщі та Чехословаччини. Зокрема, заступник міністра оборони комуністичної Польщі генерал Сверчевський загинув у бою саме проти бійців «Хріна». Сам Стебельський поліг в бою у березні 1947-го. Збереглися до наших днів його спогади – «Крізь сміх заліза» та «Зимою в бункері»...

Олександр БРАВАДА

Післямова: як склалися долі авторів цих спогадів?

Ще за життя нагороджений Срібним Хрестом Заслуги, Михайло Дяченко («Марко Боєслав») оточений чекістами у підземному бункері, прийняв останній бій і загинув разом з шістьма іншими повстанцями у лютому 1952 року.

БАНДЕРІВСЬКИЙ ГОРОСКОП

Козацький край

на 2017-й рік,
рік 100-літнього
ювілею Української
революції

БАНДЕРІВЦІВ ВИКЛИКАЛИ?

ТЕЛЕЦЬ

21 КВТНЯ –
20 ТРАВНЯ

Улюблена фраза — “Чому ви примушуєте мене нападати на вас?”. Надзвичайно прив'язаний до своєї території, тому оборонятиме власне житло до останнього російського терориста. Ворожі танки викликають рефлекторне бажання кинути в них гранату, вистрілити з РПГ, або, в крайньому випадку, написати на них вночі жовтою фарбою “Путін — х**ло”.

РАК

22 ЧЕРВНЯ –
22 ЛИПНЯ

Хороший снайпер і поганий співбесідник. Адже надзвичайно важко сидіти в засідці і постійно чути його бурчання: “Ну коли вже прийдуть ті “зелені чоловічки”? Я так утомився, хочеться швидше додому, я Сартра не дочитав”. Гострий зір не рятує від меланхолії, особливо якщо на небі хмарно, а сепаратисти ховаються у Ростові. Існує легенда, ніби ялинка, яка привалила Януковича, народилася саме під цим знаком.

ЛЕВ

23 ЛИПНЯ –
22 СЕРПНЯ

Генерал і адмірал, академік і стратег. Вправно управляє мобільними частинами, чудово орієнтується в міському середовищі, вміє заблокувати танкову колону одним-єдиним хуліганом з гранатою. Іноді забуває паролі, а також схильний до перебільшення необхідного калібру. Тому цих людей необхідно тримати подалі від близнюків і тактичної ядерної зброї.

ОВЕН

21 БЕРЕЗНЯ –
20 КВТНЯ

Ідеальний знак для партизанської війни. Спочатку стріляє, потім питає паролі, потім стріляє ще раз — про всякий випадок. Любить працювати один, часто звіряє записи у щоденнику, зроблені місяць тому. Просто нікому більше не довіряє, тому буде прекрасним охоронцем для сховища зброї. Головне — вчасно попередити, що “свої йдуть”. Група Овнів здатна за 24 години змінити русло річки і викопати 20-кілометровий протитанковий рів.

БЛИЗНЮКИ

21 ТРАВНЯ –
21 ЧЕРВНЯ

Агресивний і воєнничий знак, який надає перевагу зброї масового ураження. Комплекси “Град”, “Ураган” цікавлять цих людей з дитинства, пізніше з'являється інтерес до ядерної фізики. Шістдесятирічних близнюків уряд переходить в підземних лабораторіях. До ворога ставиться зневажливо, оцінюючи його потенціал у кілотоннах і рентгенах.

ДІВА

23 СЕРПНЯ –
23 ВЕРЕСНЯ

Логістика — ось їхнє покликання. Організувати подачу бруківки на барикади; забезпечити бійців ідеальними коктейлями Молотова з-під віскі та джину; викупити танк у сепаратистів за пляшку “лівої” горілки — все це зробить Діва зі словами “Роботу просто треба любити!” Від ворога намагається триматися на відстані. Наприклад, у середньому радіусі ракет “земля-повітря”.

ТЕРЕЗИ

24 ВЕРЕСНЯ –
23 ЖОВТНЯ

Ідеальний знак для подвійного агента. Постійні вагання — біле чи чорне, сало чи ковбаса, Київ чи Дніпро — дають багато часу для зважених рішень. Обережний і підступний крок уперед, потім два назад, знову вагання, і, нарешті, сміливий хрестик крейдою на дверях — “тут живе сепаратист”. І нішком назад, до секретних документів і кодів. Кажуть, що на “тупому важкому предметі” з Івано-Франківська було написано “Вітаємо! Терези схилилися на ваш бік! Приз чекає на Вас у Ростові-на-Дону”.

СКОРПІОН

24 ЖОВТНЯ –
22 ЛИСТОПАДА

Ідеальна машина для антитерористичних операцій: тверезий розрахунок, персональні амбіції та жага помсти — і ось швидка тінь промайнула над блокпостом сепаратистів. Вони навіть відставили пляшку з горілкою та добряче матюкнулися. Однак це не врятувало пост від щирої української “деескалації” та “занепокоєння”.

СТРІЛЕЦЬ

23 ЛИСТОПАДА –
21 ГРУДНЯ

Ще один вправний солдат української Революції Гідності. Щоправда, занадто балакучий, тому в умовах міської партизанської війни працює більше в тилу пропагандистом. Уряд навіть розробив секретний проект “шумового блокування” російських телеканалів: двадцять Стрільців у три черги будуть щоденно вести в ефірі довгі розмови про націоналізм, путліризм і загибель Москви. Лабораторний експеримент показав, що подібний шум середньостатистичний російський глядач стійко витримує 24 хвилини і після цього починає співати “Ще не вмерла”.

КОЗЕРІГ

22 ГРУДНЯ –
20 СІЧНЯ

Веселий і щирий друг усіх скривджених — так Козеріг називає сам себе. Сепаратисти ж пишуть в оголошеннях: “Небезпечний головоріз, керівник повстанської армії, вміє гіпнотизувати, тому не дивіться йому в очі, а одразу стріляйте”. Можливо, така суперечність — наслідок готовності до діалогу, бажання будь-що поговорити про вічні цінності. А, можливо, це через звичку стояти на своєму. Якщо куля в лоб — то куля в лоб, кажуть старі люди.

ВОДОЛІЙ

21 СІЧНЯ –
19 ЛЮТОГО

Мама шпигунка, тато — спецназівець. Дієвий, активний, непосидючий Водолій із задоволенням візьметься за фортифікаційні роботи. І навіть перевершить задумане — рови будуть викопані на п'ять метрів глибше, мури — зведені на два метри вище. Струм по дроту проведе такої сили, що пташки не зможуть пролітати над ним — боятимуться. Якщо візьметься за організацію народного спротиву, то звільнить паралельно декілька сусідніх країн — навіть із демократичним режимом.

РИБИ

20 ЛЮТОГО –
20 БЕРЕЗНЯ

Незалежні і стійкі, ці люди недовго обдумують накази. Щоправда, вибирають власний шлях виконання, іноді контрверсійний. Найбільше люблять працювати рятувальниками і героями, наприклад, виносити на спині поранених (одночасно відстрілюючись із двох “стечкіних”), розмінювати поля, розвідувати чужі території. Буває так: пропаде десь Риба на декілька днів, усі хвилюються, шукають... Аж ось іде — двох “язиків” веде, що російською матюкаються.

Свідectво про державну реєстрацію
КВ №18773-7573ПР від 18.01.2012 р.

Козацький край

Головний редактор —
Олег ОСТРОВСЬКИЙ
Шеф-редактор — Віктор ВОЛЯ
Редактор випуску — Петро ДОБРО
Засновник — Чигиринська ГО
“Вільне Козацтво Холодного Яру”

3 питань придбання та розповсюдження газети звертатися до
редакції “Козацького краю” за адресою: вул. Ільїна, 330, к. 4,
м. Черкаси, 18005, тел.: (0472) 31-29-74
E-mail: Cossack_land@i.ua

Газета віддрукована в ПП Руденко Ю.І.,
м. Черкаси, вул. Вербовацького, 1а. Тираж — 10 000 екз.
Замовлення №1132